

Jemielity, Witold

Warunki bytowe szkół w 1946 r. w powiecie łomżyńskim

"Studia Łomżyńskie", 18, 2007, s. [127]-136

Zdigitalizowano w ramach projektu pn. Budowa platformy "Podlaskie Czasopisma Regionalne", dofinansowanego z programu „Społeczna odpowiedzialność nauki” Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (umowa SONB/SP/465121/2020).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Udostępniono do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WITOLD JEMIELITY (Łomża)

Warunki bytowe szkół w 1946 r. w powiecie łomżyńskim.

Autor już opublikował artykuł: Szkoły podstawowe w powiecie łomżyńskim w latach 1944-1950. Omówił tam zagadnienia: okres wojny, organizacja szkolnictwa po wojnie, liczba nauczycieli i uczniów, stan organizacyjny szkół, szkoły w gminach (dziewiętnastu), szkoły w miastach (czterech), budynki i nauczanie¹. W tym opracowaniu autor wspomniał ogólnie o warunkach bytowych szkół, bez podania konkretnych, pojedynczych przykładów w miejscowościach szkolnych. Obecnie chce skupić uwagę na tym zagadnieniu, w okresie bezpośrednio po wojnie, w roku 1946. W ankiecie rozesłanej do wszystkich szkół: „Sprawozdanie z organizacji szkoły powszechnej według stanu z 1 IX 1946 r.” były m. in. pytania dotyczące: budynku szkolnego, ustępu, boiska, biblioteki, dożywiania, niezbędnych braków w urządzeniu, umeblowaniu i zaopatrzeniu, proszono kierownika szkoły o przedstawienie wniosków. Oto pytania zawarte w *Sprawozdaniu*.

Budynek szkolny. a) Budynek własny został zbudowany z (podać materiał) ... w czasach zaborczych, w Polsce Niepodległej w roku ..., wykończony, niewykończony (właściwe podkreślić). Stopień zniszczenia podczas ostatniej wojny ... Stan obecny ... Potrzeba odbudowy, przebudowy, rozbudowy lub kapitalnego remontu (wymienić co). b) Budynek wynajęty (podać, czy cały użytkuje szkoła, czy jeszcze kto inny i na co, stopień jego przystosowania do celów szkolnych i dalszej przydatności). *Ustępy.* a) Własny, wynajęty, b) Oddzielny dla chłopców i dziewcząt, tylko z oddzielnymi przedziałami, c) Rozmiar wystarczający, niewystarczający (właściwe podkreślić). Braki niezbędne do uzupełnienia. *Boisko.* Szkoła posiada: a) Boisko szkolne ... arów, odległe od budynku szkolnego ... metrów, ko-

¹ W. Jemielity, Szkoły podstawowe w powiecie łomżyńskim w latach 1944-1950, Studia Łomżyńskie, 16(2005)141-179.

rzysta z boiska (podać czyjego i odległość). b) Ogród szkolny do nauki przyrody ... arów. *Biblioteka*. Liczy ... tomów (nie wliczać książek zniszczonych, podręczników oraz książek ze względu na treść nie nadających się do biblioteki szkoły powszechnej). *Dożywianie dzieci*. Kto prowadzi ..., z jakich funduszków..., w jakiej postaci są posiłki ..., korzysta z nich ... dzieci przez cały rok szkolny, w okresie od-do. *Niezbędne braki w urządzeniu, umeblowaniu i zaopatrzeniu szkoły*. *Wnioski kierownika szkoły*. W sprawach budynku (lokalu), zaopatrzeniu szkoły i uzupełnieniu grona nauczycielskiego (podać tylko te, które mają widoki zrealizowania w ciągu roku szkolnego).

Pośród dziewiętnastu gmin istniejących w powiecie łomżyńskim, autor wybrał cztery gminy wiejskie ponadto miasta. W gminie Bożejewo brakuje sprawozdania ze szkoły w Srebrowie, w gminie Chlebotki ze szkół: Grabowo Nowe, Maleszewo Porkusy, Strękowa Góra i Zawady, w gminie Lubotyń – szkoły we wsi Rabędy, gmina Czerwona jest kompletna; w 1946 r. brakujące szkoły raczej nie istniały, ale były w latach następnych.

Gminy: Bożejewo, Chlebotki, Czerwone, Lubotyń

BUDYNEK SZKOLNY.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo*: Na izby szkolne zostały przeznaczone dwie części dawnego dworskiego czworaku, resztę zajmuje była służba dworska. Izby wprawdzie dość obszerne, lecz okna małe, jeszcze mniejsze korytarze, których używają i lokatorzy. *Bronowo*: Są dwa budynki własne, jeden z cegły, drugi z drewna. Murowany pochodzi z 1905 r., po wojnie zostały tylko ściany i dachy. Został wyremontowany, drewniany jeszcze nie. *Kotówek*: Własny, z drzewa. *Kramkowo*: Własny, z cegły, zbudowany w 1936 r., wykończony, w czasie wojny zniszczony 50%, wymaga remontu, wykończyć drugą salę, mieszkanie nauczycielki, usunąć część słomianego dachu, uzupełnić dachówką. *Nielawice*: Jedna sala jest użytkowana przez szkołę, inne mieszkania zajmuje właściciel budynku, jako dom mieszkalny. *Rutki Zaborowo*: Własny z 1932 r., w czasie wojny zniszczony 90%. Teraz jest wynajęty, połowę zajmuje szkoła, drugą połowę gospodyni. *Wierciszewo*: Wynajęty, częściowo użytkuje szkoła, częściowo zamieszkuje ludność. Budynek spełnia wymagania szkoły, tylko potrzebny jest remont. *Wizna*: Budynek dawny, z cegły, w czasie wojny zniszczony w 50%. Trzeba wybudować nowy lub dobudować dla polepszenie warunków pracy. *Zanklewo*: Z cegły, zbudowany w 1899 r., w czasie wojny 100%. Dzieci uczą się w baraku z desek, który wieś otrzymała z biura odbudowy.

Gmina Chlebotki. *Chlebotki Nowe*: Wynajęto jedną izbę, to jest pół domu, drugą połowę zajmuje gospodarz. *Cibory Goleckie*: Wynajęty, połowę domu zajmuje szkoła, drugą połowę gospodarz. *Konopki Pokrzywnica*:

Wynajęty, szkoła użytkuje jedną salę, dwie mniejsze sale nie są zajęte przez nikogo. *Maleszewo Łynki*: Wynajęty, część budynku zajmuje gospodarz. *Targonie Wielkie*: Wynajęty, szkoła użytkuje połowę w budynkach wynajętych, drugą połowę ma gospodarz.

Gmina Czerwone. *Czerwone*: Własny, z cegły, w czasie wojny zniszczony 50%, potrzeba przebudowy, jest wilgoć. *Gietki*: Własny, z drewna, zniszczony podczas wojny 100%, nie odbudowany. Jest wynajęty, tylko częściowo użytkuje szkoła, resztę lokalu zajmuje gospodarz domu, dom nie jest przystosowany dla innych celów. *Kozioł*: Wynajęty, szkoła użytkuje dwie sale, w których jest bardzo ciasno, potrzebna jeszcze jedna sala, a właściwie budynek własny. *Niksowizna*: Wynajęty, cały użytkuje szkoła i odpowiada warunkom szkolnym. *Ptaki*: Szkoła użytkuje jedną izbę, drugą gospodarz. Drugi budynek nie nadaje się na szkołę, ale nie ma na wsi innego lokalu. *Pupki*: Szkoła zajmuje tylko jedną izbę, resztę domu zajmuje gospodarz. Stopień przystosowania do celów szkolnych dostateczny. *Rupin*: Barak z desek, nie wykończony. *Tyszki Łabno*: Szkoła z 1935 r., częściowo zniszczony dach i wewnątrz, wymaga remontu. *Wincenta*: Budynek murowany, z 1929 r., nadaje się w zupełności do użytku. *Zabiele*: Wynajęty, w budynku mieszka gospodarz.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo*: Wynajęty przez gospodarzy, izba szkolna wynosi 5 na 7 m. *Koskowo*: Wynajęty. *Lubotyń*: Szkoła mieści się w budynku gminnym i użytkuje cały. Budynek nie nadaje się na szkołę ze względu na złe rozmieszczenie klas oraz na to, że jest bardzo niski. *Podbiele*: Wynajęty, w remoncie. Nauka odbywa się w zastępczym baraku. *Podbielek*: Wynajęty, użytkuje i gospodarz.

USTĘP.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo*: Z oddzielnymi przedziałami. *Bronowo*: Wystarczający, tylko z oddzielnymi przedziałami. Trzeba uzupełnić drzwi i okna oraz wytynkować. *Kotówek*: Własny. *Kramkowo*: Brak ustępu. *Nielawice*: Niewystarczający. *Rutki Zaborowo*: Niewystarczający. *Wierciszewo*: Nie ma. *Wiżna*: Oddzielny dla chłopców i dziewcząt. *Zanklewo*: Nie ma.

Gmina Chlebiotki. *Chlebiotki Nowe*: Jest. *Cibory Goleckie*: Nie ma. *Konopki Pokrzywnica*: Nie ma. *Maleszewo Łynki*: Wynajęty, niewystarczający. *Targonie Wielkie*: Z oddzielnymi przedziałami.

Gmina Czerwone. *Czerwone*: Z oddzielnymi przedziałami, w stanie okropnym, trzeba zbudować nowy. *Gietki*: Nie ma, planowana budowa. *Kozioł*: Ogólny, wymaga poprawy. *Niksowizna*: Jest. *Ptaki*: Niewystarczający, przy

drugiej szkole nie ma ustępu. *Pupki*: Razem dla chłopców i dziewcząt. *Rupin*: Własny, niewystarczający. *Tyszki Łabno*: Z oddzielnymi przedziałami. *Wincenta*: Z oddzielnymi przedziałami. *Zabiele*: Trzeba pobudować nowy ustęp.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo*: Gospodarz buduje ustępy o dwóch przedziałach. *Koskowo*: Nie ma. *Lubotyń*: Jest, niewystarczający. *Podbiele*: Nie ma. *Podbielek*: Nie ma. *Rząśnik*: Z dwoma przedziałami.

BOISKO.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo*: Nie ma. *Bronowo*: 500 arów, ogród też 500 arów. *Kotówek*: Nie ma, ogród 25 ary. *Kramkowo*: 4 ary, ogród szkolny 4 ary. *Nielawice*: Nie ma. *Rutki Zaborowo*: 50 arów. *Wierciszewo*: Nie ma. *Wizna*: Jest. *Zanklewo*: Nie ma.

Gmina Chlebiotki. *Chlebiotki Nowe*: Na placu szkolnym. *Cibory Gołeckie*: Nie ma. *Konopki Pokrzywnica*: Nie ma. *Maleszewo Łynki*: Nie ma. *Targonie Wielkie*: 20 arów, przy lokalach wynajętych.

Gmina Czerwone. *Czerwone*: 10 arów. *Gietki*: Korzysta z terenu gospodarza. *Kozioł*: Nie ma. *Niksowizna*: Nie ma. *Ptaki*: Nie ma, korzysta z lasu oddalonego 200 m. *Pupki*: Nie ma. *Rupin*: Boisko 75 arów, ogród szkolny 50 arów. *Tyszki Łabno*: 5 arów. *Wincenta*: 25 arów i ogród 50 arów. *Zabiele*: Nie ma.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo*: Nie ma. *Koskowo*: Nie ma. *Lubotyń*: 6 arów, ogród szkolny 200 arów. *Podbiele*: Nie ma. *Podbielek*: Nie ma. *Rząśnik*: 1 ar.

BIBLIOTEKA.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo*: 5 tomów. *Bronowo*: 30 tomów. *Kotówek*: 40 tomów. *Kramkowo*: 20 tomów. *Nielawice*: 56 tomów. *Rutki Zaborowo*: 12 tomów. *Wierciszewo*: 7 tomów. *Wizna*: 37 tomów. *Zanklewo*: 3 tomy.

Gmina Chlebiotki. *Chlebiotki Nowe*: 13 tomów. *Cibory Gołeckie*: 17 tomów. *Konopki Pokrzywnica*: 3 tomy. *Maleszewo Łynki*: Nie ma. *Targonie Wielkie*: 60 tomów.

Gmina Czerwone. *Czerwone*: 130 tomów. *Gietki*: 6 tomów. *Kozioł*: Nie ma. *Niksowizna*: 20 tomów. *Ptaki*: 72 tomy. *Pupki*: 4 tomy. *Rupin*: 2 tomy. *Tyszki Łabno*: Bez książek. *Wincenta*: 5 tomów. *Zabiele*: 20 tomów.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo*: Nie ma. *Koskowo*: 5 książek. *Lubotyń*: 35 broszur. *Podbiele*: Biblioteka dopiero w projekcie, mamy zagrać komedijkę i z tego funduszu zakupić potrzebne książki. *Podbielek*: Nie ma. *Rząśnik*: 50 tomów.

DOŻYWIANIE.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo:* Nie ma. *Bronowo:* Nie ma. *Kotówek:* Nie ma. *Kramkowo:* Prowadzi Łada Piotr, z funduszu rodziców, jest kawa i chleb, korzysta 20 dzieci przez cały rok szkolny. *Nielawice:* Nie ma. *Rutki Zaborowo:* Nie ma. *Wierciszewo:* Nie ma. *Wizna:* Nie ma. *Zanklewo:* Nie ma.

Gmina Chlebiotki. *Chlebiotki Nowe:* Nie ma. *Cibory Goleckie:* Nie ma. *Konopki Pokrzywnica:* Nie ma. *Maleszewo Łynki:* Nie ma. *Targonie Wielkie:* Nie ma.

Gmina Czerwone. *Czerwone:* Nie ma. *Gietki:* Gdy otrzymamy grochówkę lub coś innego, to rozdajemy za zapłatą, korzysta 40 dzieci tylko w pewnych okresach. *Kozioł:* Nie ma. *Niksowizna:* Nie ma. *Ptaki:* Nie ma. *Pupki:* Nie ma. *Rupin:* Nie ma. *Tyszki Łabno:* Nie ma. *Wincenta:* Dożywianie prowadzi kierownik szkoły, z funduszków państwowych, dotychczas otrzymano 200 kg pszenicy, korzysta 67 dzieci. *Zabiele:* Nie ma.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo:* Nie ma. *Koskowo:* Nie ma. *Lubotyń:* Nie ma. *Podbiele:* Nie ma. *Podbielek:* Nie ma. *Rząśnik:* Nie ma.

NIEZBĘDNE BRAKI.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo:* Brak szafy, tablic, krzeseł, budynku gospodarczego przy szkole, gdzie można by przechowywać drewno na opał. *Bronowo:* Brak ławek, dobrych tablic i krzeseł, a szczególnie szafy na bibliotekę. *Kotówek:* Ławek, stołu, szafy itp. *Kramkowo:* 1 stołu nauczycielskiego, 24 ławek dwuosobowych, 1 tablicy. *Nielawice:* Potrzebna jeszcze jedna siła nauczycielska. *Rutki Zaborowo:* 5 sztuk ławek, szafy na książki, stołu, pomocy naukowych. *Wierciszewo:* Brak budynków gospodarczych na opał, brak ustępów, 7 ławek, stołu, taboretu, dubeltowych okien. *Wizna:* 3 stołów i 1 szafy. *Zanklewo:* Brak 25 ławek dwuosobowych, 1 stołu, taboretów, tablicy, wiadra, miednicy i kubków do wody, godła państwowego, mapy itp.

Gmina Chlebiotki. *Chlebiotki Nowe:* Ławek, stołu nauczycielskiego, krzesła, zegara. *Cibory Goleckie:* Brak tablicy, 10 ławek, stołu, krzesła, obrazów przyrodniczych i do pogadanek. *Konopki Pokrzywnica:* Bez uwag. *Maleszewo Łynki:* Bez uwag. *Targonie Wielkie:* Brak ławek, stołu, tablicy i szafy na książki.

Gmina Czerwone. *Czerwone:* Brak ławek, pomocy naukowych, książek do biblioteki, podręczników szkolnych, spluwaczek, umywalek, koszy na śmiecie. *Gietki:* Bez uwag. *Kozioł:* Nie ma odpowiedniej ilości ławek, stołów, tablic, krzeseł, szafy bibliotecznej, miednicy, wiader itd. *Niksowizna:* Bez uwag. *Ptaki:* Brak odpowiednich ławek, stołów, umywalek. *Pupki:* Brak pomocy naukowych, stołu, krzeseł, wieszaków, tablicy. *Rupin:* Brak 45 ławek szkolnych, 2 tablic, 2 miednic, 2 wiader, 1 śmietniczki, 4 spluwa-

czek, 3 krzesel, 2 liczydeł, 8 obrazów zwierząt, globusa i narzędzi do zajęć szkolnych. *Tyszkę Łabno*: 14 ławek dwuosobowych, 2 tablic, 1 stołu, 1 krzesła. *Wincenta*: Brak 40 ławek szkolnych, 1 tablicy, 2 miednic, 1 wiadra, 2 śmietniczek, 5 spluwaczek, 2 krzesel, 1 szafy do książek, 2 liczydeł, 10 obrazów zwierząt, pomocy do nauki o przyrodzie martwej, 1 globusa, narzędzi do zajęć praktycznych, godła państwa i flagi o barwach narodowych. *Zabiele*: 2 tablic, 3 stołów, 50 ławek dwuosobowych, powiększyć bibliotekę.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo*: Bez uwag. *Koskowo*: 4 ławek, 1 tablicy, stołu, krzesła, globusa, mapy Europy, szafy. *Lubotyń*: 5 krzesel, 5 stołów, 20 ławek, 15 okien podwójnych, mapy Polski, globusa, przyrządów do fizyki, obrazów historycznych, przyrodniczych i do geografii. *Podbiele*: Brak ławek i tablicy. *Podbielek*: Bez uwag. *Rząśnik*: Oszklenie okien, zrobienie 1 tablicy i stołu dla nauczyciela.

WNIOSKI KIEROWNIKA SZKOŁY.

Gmina Bożejewo. *Bożejewo*: Zbudować ustępy nadające się do użytku dla dzieci i chlewik na opał dla szkoły. *Bronowo*: Uczęszcza 217 dzieci a uczy tylko dwoje nauczycieli. *Kotówek*: Brak przyborów szkolnych, ławek, krzeselka, szafy itd. *Kramkowo*: By stawiać wnioski, kierownik musi wiedzieć na jakie fundusze może liczyć, a ponieważ wie, że może liczyć na nieznaczące sumy, nie stawia wniosków. *Nielawice*: Pobudować nowe ustępy. *Rutki Zaborowo*: Potrzeba funduszy na ukończenie remontu szkoły. *Wierciszewo*: Uczęszcza 121 dzieci, potrzebny drugi nauczyciel. *Wizna*: Przydział dalszych kredytów na stopniowe zaopatrywanie w niezbędny sprzęt szkolny. *Zanklewo*: Potrzebny budynek szkolny, zapewnienie opału, drugi nauczyciel.

Gmina Chlebotki. *Chlebotki Nowe*: Bez uwag. *Cibory Goleckie*: Niezbędnym jest zaopatrzenie szkoły w książki do biblioteki szkolnej. *Konopki Pokrzywnica*: Postawić budynek szkolny, w wynajętym budynku szkoła jest narażona na różne kwestie sporne. *Maleszewo Lynki*: Szkoła będzie przeniesiona do nowego budynku. *Targonie Wielkie*: Wynająć trzeci lokal, postarać się o brakujące ławki, stół, tablicę itd. Przydzielenie trzeciego etatu będzie zależało od wynajęcia i umeblowania trzeciej izby szkolnej.

Gmina Czerwone. *Czerwone*: Budynek szkolny należy zbudować całkiem nowy, potrzebne ogrodzenie ogrodu szkolnego, pomoce naukowe, ławki, brakuje dwóch dobrych sił nauczycielskich. *Gietki*: Zarząd gminny dozwolił wyrąbać drzewo w lesie państwowym, ale wieś nie skorzystała z tej oferty, woli dać własny opał dla szkoły. *Koziół*: Brak budynku szkolnego, umeblowania, co bardzo utrudnia pracę nauczycielstwa i naukę uczniów. *Niksowizna*: Bez uwag. *Ptaki*: Bez uwag. *Pupki*: Bez uwag. *Rupin*: Należałoby kupić ławki

szkolne i pomoce naukowe, odremontować budynek szkolny. *Tyszki Łabno*: Bez uwag. *Wincenta*: Budynek nie odpowiada zupełnie wymogom szkoły, małe sale nie mogą pomieścić połączonych klas, brak większego korytarza. *Zabiele*: Uzupełnić grono nauczycielskie.

Gmina Lubotyń. *Gniazdowo*: Zorganizowany został kurs wieczorowy dla starszych uczniów o stanie 12. Konieczny jest przydział miesięcznie 3 kg nafty oraz lampę. *Koskowo*: Jest własny plac pod budynki szkolne, wieś chce wznieść budynek szkolny, brakuje funduszy, jeśli otrzyma materiał, to wykona pracę. *Lubotyń*: Przerobić budynek szkolny. *Podbiele*: Remontować budynek. *Podbielek*: Bez uwag. *Rząśnik*: Bez uwag².

Miasta: Łomża, Jedwabne, Kolno, Nowogród

BUDYNKI.

Łomża. Szkoła nr 2: Baraki szkolne, wymagają ocieplenia przez otynkowanie wewnątrz i zewnątrz. Szkoła nr 3: Wynajęty, szkoła zajmuje prawie połowę budynku a pozostałą część zajmują osoby prywatne. Budynek nadaje się do celów szkolnych, ale wymaga gruntownego remontu. Szkoła nr 4: Wynajęty, na parterze budynku szkolnego mieści się księgarnia nauczycielska „Oświata” i Biblioteka Powiatowa. Szkoła nr 5: Budynek z cegły, z 1913 r., w czasie wojny zniszczony 50%, nadaje się do użytku, wymaga kapitalnego remontu dachu. Szkoła nr 6: Wynajęty, cały budynek zajęty przez szkołę, do potrzeb szkoły nieprzystosowany, brak widnych korytarzy, brak szatni, niektóre sale lekcyjne ciasne, dwie sale przejściowe. Państwowa szkoła dla dorosłych: Mieści się w budynku szkoły powszechnej nr 4.

Jedwabne. Własny, zbudowany w 1939 r., zniszczony podczas wojny około 65%, pozostały podziurawione mury, dach i część sufitów.

Kolno. Z 1937 r., stan dobry.

Nowogród. Podczas wojny zniszczony doszczętnie, odbudowany w 1945 r., stan dobry, potrzebna rozbudowa.

² Archiwum Państwowe w Łomży, Inspektorat Szkolny Łomżyński w Łomży. Gmina Bożejewo sygn. 7 k. 7, 10, sygn. 8 k. 56, 59, 92, , sygn. 10 k. 3, 91, 93, 113; gmina Czerwone sygn. 7 k. 39, 75, sygn. 8 k. 58, 96, sygn. 9 k. 43, 45, sygn. 10 k. 1, 73, 89, 111; gmina Chlebotki sygn. 7 k. 27, 98, sygn. 8 k. 74, 82, sygn. 10 k. 81; gmina Lubotyń sygn. 7 k. 79; sygn. 8 k. 66, sygn. 9 k. 9, 53, 55, sygn. 10 k. 9.

USTĘPY.

Łomża. Szkoła nr 2: Tylko z oddzielnymi przedziałami, rozmiar wystarczający. Szkoła nr 3: Własny, tylko z oddzielnymi przedziałami, rozmiar wystarczający. Szkoła nr 4: Wynajęty, tylko z oddzielnymi przedziałami.

Jedwabne. Wynajęty, tylko z oddzielnymi przedziałami, niewystarczający.

Kolno. Własny, tylko z oddzielnymi przedziałami.

Nowogród. Własny, tylko z oddzielnymi przedziałami.

BOISKO.

Łomża. Szkoła nr 2: Nie ma. Szkoła nr 3: Nie ma. Szkoła nr 4: Nie ma. Szkoła nr 5: Boisko 4 ary, ogród szkolny 3 ary. Szkoła nr 6: Boisko 2 ary, ogrodu nie ma. Szkoła państwowa dla dorosłych: Nie ma.

Jedwabne. Boiska i ogrodu nie ma.

Kolno. Boisko 50 arów, ogród 6 arów.

Nowogród. Boiska nie ma, ogród 20 arów

BIBLIOTEKA.

Łomża. Szkoła nr 2: Nie ma. Szkoła nr 3: 98 tomów. Szkoła nr 4: 130 tomów. Szkoła nr 5: 90 tomów. Szkoła nr 6: 560 tomów. Państwowa szkoła dla dorosłych: Nie ma.

Jedwabne. 264 tomów.

Kolno. 134 tomy.

Nowogród. 80 tomów.

DOŻYWIANIE.

Łomża. Szkoła nr 2: Prowadzi szkoła, z przydziału zboża, chwilowo bułeczka, korzysta 315 dzieci od 20 października b.r. Szkoła nr 3: Nie ma. Szkoła nr 4: Dożywianie dzieci rozpocznie się w listopadzie bieżącego roku, przy wydatnej pomocy Oddziału P.C.K. w Łomży. Szkoła nr 5: Nie ma. Szkoła nr 6: Prowadzi nauczycielka Adela Modzelewska, z opłat dzieci i dotacji K.O.S, Caritas, P.C.K. Kom. Pow. Ziem, korzysta 660 dzieci przez cały rok. Państwowa szkoła dla dorosłych: Nie ma.

Jedwabne. Nie ma.

Kolno. Od 1 XI otrzymują zupeł, korzysta 180 dzieci, z funduszków starostwa powiatowego.

Nowogród. Korzysta z obiadów 287 dzieci, prowadzi Wydział Opieki nad Dzieckiem.

NIEZBĘDNE BRAKI.

Łomża. Szkoła nr 2: W szkole brak jest własnego umeblowania w dwóch klasach (32 stoliki i 32 ławeczki). Szkoła nr 3: Brak 7 stołów, krzesel, szafy, zegara i map (półkul, globusa). Szkoła nr 4: Potrzebne są 2 szafy, 3 stoły, 12 krzesel, 2 etażerki, 4 tablice. Należy doprowadzić do stanu używalności instalację wodno-kanalizacyjną oraz dorobić podwójne ramy okienne i oszkląć. Szkoła nr 5: Zakup 30 ławek szkolnych, pokrycie dachu, pomoce do fizyki. Szkoła nr 6: Nowe odpowiednie umeblowanie izb lekcyjnych, szatnie, pomoce do fizyki, chemii i innych przedmiotów. Państwowa szkoła dla dorosłych: Bez uwag.

Jedwabne. Brakuje ławek, tablic, stołów, pomocy naukowych do przyrody.

Kolno. Brakuje ławek, obecne umeblowanie jest prymitywne.

Nowogród. Brakuje 257 ławek i 5 stołów.

WNIOSKI KIEROWNIKA SZKOŁY.

Łomża. Szkoła nr 2: Szkoła do dnia 14 XI nie posiada opału. Brak jest podstawowych pomocy naukowych (globusa, przyrządów do geometrii itd). Szkoła nr 3. Potrzebny jest cały budynek. Szkoła nr 4: Szkołę należy zaopatrzyć w następujące pomoce naukowe: mapy Polski (fizyczna i polityczna), mapy wszystkich części świata oraz mapę półkul, obrazy do nauki przyrody i geografii, mały gabinet fizyczny, do nauki śpiewu – skrzypce, do historii – obrazy historyczne i mapy. Szkoła nr 5: Bez uwag. Szkoła nr 6: Najpilniejsze to odbudowanie szkoły przez rozdzielenie jej na dwie. Państwowa szkoła dla dorosłych: Przeniesiona będzie jeszcze w bieżącym roku do budynku szkoły powszechnej nr 2 po uprzednim skompletowaniu sprzętów szkolnych i uzupełnieniu braków w urzędzeniu szkoły.

Jedwabne. Zamurować 14 otworów w murze szkoły po kulach artyleryjskich, wykonać 24 drzwi, 80 okien, w całym budynku położyć podłogi.

Kolno. Dwie sale i pracownię stolarską zajmuje wojsko, którego przebywanie w szkole utrudnia pracę.

Nowogród. Bez uwag³.

³ Archiwum Państwowe w Łomży, Inspektorat Szkolny Łomżyński w Łomży, sygn. 7 k. 106, sygn. 8 k. 22, 108, 113, 116, 118, 120, 123, 127, 129.

